

Kompenzácie sociálnych dôsledkov diabetes mellitus

Compensation of social consequences of diabetes mellitus

Andrea Bukovská^{1,2}

¹Nemocničná lekáreň UNM, Martin

²Diabetologické edukačné centrum I. internej kliniky JLF UK a UNM, Martin

Súhrn

Diabetes mellitus je civilizačná, chronická, metabolická, neprenosná, nevyliciteľná a závažná choroba s ekonomickými, psychologickými, sociálnymi, spoločenskými a zdravotnými dôsledkami. Aj napriek komplexnej zdravotnej starostlivosti stále patrí medzi hlavné príčiny amputácie dolných končatín, vzniku orgánovo-špecifických degeneratívnych procesov, praktickej alebo úplnej slepoty, zlyhania obličiek, ale aj morbiditu na cerebrovaskulárne a kardiovaskulárne choroby. Okrem bolesti a utrpenia ovplyvňujú každodenný život diabetikov aj sociálne dôsledky diabetes mellitus, akútnych, chronických a orgánovo-špecifických komplikácií.

Kľúčové slová: diabetes mellitus – kompenzácie – sociálne dôsledky

Summary

Diabetes mellitus is a civilizational, chronic, metabolic, non-communicable, incurable and serious disease with economic, psychological, social, societal and health consequences. Despite comprehensive care, it is still one of the main causes of amputation of the lower limbs, the development of organ-specific degenerative processes, practical or complete blindness, renal failure, but also morbidity from cerebrovascular and cardiovascular diseases. In addition to pain and suffering, the social consequences of diabetes mellitus, acute, chronic and organ-specific complications also affect the daily lives of diabetics.

Key words: compensation – diabetes mellitus – social consequences

✉ PhDr. Andrea Bukovská, MHA, MPH | bukovska@unm.sk | www.unm.sk

Doručené do redakcie | Received 15. 10. 2021

Prijaté po recenzii | Accepted 3. 11. 2021

Úvod

Podľa Dohovoru Organizácie spojených národov (OSN) o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčného protokolu je **zdravotné postihnutie** výsledok vzájomného pôsobenia medzi jedincami so zhoršeným zdravím a medzi bariérami v postojoch a v prostredí, ktoré prekážajú v plnej a účinnej účasti na spoločenskom živote v sociálnom prostredí za rovnakých podmienok s ostatnými. **Zdravotne postihnutý** je jedinec s dlhodobým duševným, fyzickým, intelektuálnym, mentálnym, telesným alebo zmyslovým postihnutím, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami zabraňuje plnému a účinnému zapojeniu sa do spoločenského života na rovnoprávnom základe s ostatnými. Prekážky predstavujú chybanie, poškodenie alebo strata životne dô-

ležitého orgánu alebo funkcie alebo následok chronickej choroby, ktorá vedie k sociálnym dôsledkom a vzniku nepriaznivej sociálnej situácie. K zdravotne postihnutým patria nielen jedinci s duševným, mentálnym, pohybovým, rečovým, sluchovým a zrakovým postihnutím, ale aj pacienti s diabetes mellitus (DM), epilepsiou, psoriázou a mnohí ďalší. U každého zdravotne postihnutého je však veľmi dôležité obnovovať adaptačné schopnosti a navrátiť postihnutého k pôvodnej aktivite. Tento proces je podmienený efektívnym zásahom nielen v profesionálnej, ale aj v spoločenskej rovine. Žiadne zdravotné postihnutie nie je stav, ktorý vytvára závislosť. Závislosť spôsobujú bariéry a systém nevhodných reakcií jednotlivcov a spoločnosti na zdravotné postihnutie a zdravotne postihnutých. Tieto situácie pomáha minimalizovať **zákon**

č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov.

Ťažké zdravotné postihnutie (ŤZP) a funkčná porucha

ŤZP je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %. Funkčná porucha je nedostatok duševných, telesných alebo zmyslových schopností fyzickej osoby, ktorá z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.

Kompenzácia sociálnych dôsledkov

Sociálne dôsledky sú znevýhodnenia, ktoré majú jedinci z dôvodu ŤZP v porovnaní s jedincami bez zdravotného postihnutia rovnakého pohlavia, veku a za rovnakých podmienok a ktoré nie sú schopní z dôvodu ŤZP prekonať sami. Akútne, chronické a orgánovo-špecifické komplikácie DM posúvajú život diabetikov do inej roviny, ako je život zdravých jedincov. Diabetici sú denne konfrontovaní s mnohými nutnosťami, obmedzeniami, príkazmi a zákazmi, ktoré prítomnosť dlhodobej choroby so sebou prináša. Presné zdravotné a nemedicínske dopady DM nie je možné vyčíslit' tak, ako nie je možné vyčíslit' hodnotu kvalitného ľudského života.

Kompenzácia sociálnych dôsledkov ŤZP je zmiernenie alebo prekonanie sociálnych dôsledkov ŤZP poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb. Kompenzácia sociálnych dôsledkov ŤZP je vykonávaná v oblasti **komunikácie, mobility a orientácie, sebaobsluhy a zvýšených výdavkov**, ak nie je kompenzovateľná právnymi normami rezortu školstva alebo zdravotníctva.

V oblasti **komunikácie** je kompenzovaná narušená schopnosť komunikácie, ktorá predstavuje obmedzenú schopnosť komunikácie v dôsledku poškodenia alebo straty duševných, telesných a zmyslových funkcií. Kompenzácia umožňuje sprístupnenie informácií a styk so sociálnym prostredím.

V oblasti **mobility a orientácie** je kompenzovaná znížená pohybová alebo orientačná schopnosť, ktoré predstavujú obmedzenú schopnosť samostatného premiestňovania sa v dôsledku narušenia duševných, telesných alebo zmyslových funkcií. Kompenzácia uľahčuje orientáciu a premiestňovanie sa a umožňuje prekonať znevýhodnenia v prístupe k stavbám a veciam osobnej potreby.

V oblasti **sebaobsluhy** je kompenzovaná obmedzená schopnosť sebaobsluhy alebo strata schopnosti sebaobsluhy, ktoré predstavujú stav, v ktorom nie je možné v dôsledku poškodenia alebo straty duševných, telesných alebo zmyslových funkcií samostatne si zabezpečiť

úkony sebaobsluhy, starostlivosti o svoju domácnosť alebo realizáciu základných sociálnych aktivít. Kompenzácia poskytuje pomoc pri úkonoch sebaobsluhy.

V oblasti **zvýšených výdavkov** sú kompenzované zvýšené výdavky na diétne stravovanie, opotrebovanie bielizne, bytového zariadenia, obuvi, šatstva, súvisiace s hygienou, so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom a zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Zvýšené výdavky na diétne stravovanie sú u všetkých diabetikov, lebo diabetická diéta v podobe plánovanej stravy tvorí základ liečby všetkých typov DM. Kompenzácia zmierňuje dôsledky pravidelných zvýšených výdavkov.

Narušená, znížená alebo obmedzená schopnosť a zvýšenie výdavkov je časté pri diabetickej encefalopatii, diabetickej myelopatii, diabetickej neuropatii, diabetickej retinopatii, hluchote, náhlej cievnej mozgovej príhode, poškodení v dôsledku častých ťažkých hypoglykémii, praktickej alebo úplnej slepote, chorobách kĺbov, kostí, spojiva, kardiálnej autonómnej neuropatii, obliterujúcej ischemickej chorobe dolných končatín, syndróme diabetickej nohy, diabetickej nefropatii, diabetickej hnačky, ale aj pri fekálnej a močovej inkontinencii.

Preukaz ŤZP/ŤZP-S

Konanie vo veciach kompenzácie sociálnych dôsledkov ŤZP začína podaním písomnej žiadosti na predpísanom tlačive na oddelenie posudkových činností odboru sociálnych vecí a rodiny Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ÚPSVaR SR) v mieste trvalého pobytu spolu s výpisom od ošetrojúceho lekára a odbornými nálezmi lekárov špecialistov, ktoré nie sú staršie ako 6 mesiacov. **Lekársku posudkovú činnosť** vykonáva **posudkový lekár** oddelenia posudkových činností ÚPSVaR SR. Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je vypracovanie **lekárskeho posudku** a stanovenie **miery funkčnej poruchy**. Príloha č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch

Tab. 1 | Miera funkčnej poruchy pri diabetes mellitus

30 %	DM2T bez komplikácií kompenzovaný diabetickou diétou
40 %	DM2T bez komplikácií kompenzovaný diabetickou diétou a perorálnymi antidiabetikami
50 %	DM1T bez komplikácií alebo DM2T bez komplikácií kompenzovaný inzulínom a diabetickou diétou
60 %	DM ťažko kompenzovateľný inzulínom alebo diabetické diéta
70–80 %	chronické komplikácie DM v zmysle diabetickej mikroangiopatie, diabetickej nefropatie, diabetickej neuropatie, diabetickej nohy a diabetickej retinopatie

na kompenzáciu ŤZP upravuje mieru funkčnej poruchy a stupne zdravotného postihnutia jednotlivých systémov a stanovuje mieru funkčnej poruchy aj pri rôznych typoch DM od 30 % do 80 %. Odchýlky od normy v laboratórnych hodnotách (glykémia, glykovaný hemoglobín a ďalšie) nemajú vplyv na mieru funkčnej poruchy. Miera funkčnej poruchy pri DM priamo závisí od závažnosti choroby s prihliadnutím na komplikácie.

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva **sociálny pracovník** oddelenia posudkových činností ÚPSVaR SR, ktorý spolupracuje s posudkovým lekárom. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je **návrh kompenzácie sociálnych dôsledkov ŤZP**. Na účely parkovacieho preukazu sociálny pracovník posudzuje len oblasť mobility a orientácie. Jedinci majú mať pri sociálnom pohovore predstavu, čo požadujú a ako požadovaná kompenzácia zmierni sociálne dôsledky ŤZP.

Po zosúladení lekárskeho posudku a záznamu z vykonaného sociálneho pohovoru alebo sociálneho šetrenia v domácnosti vydáva oddelenie posudkových činností ÚPSVaR SR **komplexný posudok** s návrhom druhov odkázanosti na kompenzáciu. Súčasťou komplexného posudku je návrh na vydanie **preukazu fyzickej osoby s ŤZP, preukazu fyzickej osoby s ŤZP-S** s 30 mm širokým šikmým červeným pruhom, **parkovacieho preukazu**. Lehota na vypracovanie komplexného posudku je 60 dní a na vyhotovenie rozhodnutia 30 dní.

Peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP

Žiadosť o **peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP** podáva **fyzická osoba s ŤZP** na oddelení peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP odboru sociálnych vecí a rodiny **ÚPSVaR SR** podľa miesta trvalého pobytu. Žiadosť **obsahuje**:

- druh peňažného príspevku
- potvrdenie o príjme fyzickej osoby s ŤZP a spoločne posudzovaných fyzických osôb za predchádzajúci rok
- vyhlásenie o majetkových pomeroch s úradne osvedčeným podpisom fyzickej osoby alebo fyzickej osoby s ŤZP
- ďalšie doklady podľa druhu peňažného príspevku, ktoré sú podkladom na vydanie rozhodnutia

K žiadosti o peňažný príspevok na opatrovanie sa ešte dokladá:

- žiadosť fyzickej osoby, ktorá vykonáva opatrovanie
- písomný súhlas opatrovanej fyzickej osoby alebo fyzickej osoby s ŤZP odkázanej na opatrovanie

- potvrdenie o príjme (za predchádzajúci rok) fyzickej osoby, ktorá vykonáva opatrovanie
- rodný list alebo sobášny list na zdokladovanie príbuzenského pomeru

Písomný súhlas opatrovanej fyzickej osoby alebo fyzickej osoby s ŤZP sa nevyžaduje, ak je maloletým dieťaťom, pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo nie je schopná udeliť písomný súhlas. Opakované peňažné príspevky na kompenzáciu zvýšených výdavkov sa vyplácajú mesačne pozadu, ak príjem fyzickej osoby s ŤZP nepresiahol trojnásobok sumy životného minima. Nevyplácajú sa mimo územia Slovenskej republiky. Ak je fyzická osoba s ŤZP mimo územia Slovenskej republiky viac ako 60 dní, opakované peňažné príspevky sa odoberú. **Suma životného minima sa upravuje každý rok vždy k 1. júlu.** V roku 2021–2022 je životné minimum 218,06 EUR, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu, **152,12 EUR**, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu a **99,56 EUR**, ak ide o nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené neplnoleté dieťa.

Peňažný príspevok na diétne stravovanie

Zvýšené výdavky na diétne stravovanie sú **opakované výdavky** na obstaranie potravín spojených s dodržiavaním diétného režimu v dôsledku choroby a poruchy. Výška peňažného príspevku je pre 1. skupinu 18,56 % sumy životného minima, pre 2. skupinu 9,28 % sumy životného minima a 3. skupinu 5,57 % sumy životného minima.

Tab. 2 | Skupiny chorôb a porúch na účely peňažného príspevku na diétne stravovanie

1. skupina	celiakia, cystická fibróza s pankreatickou insuficienciou, fenylketonúria, Crohnova choroba, ulcerózna kolitída
2. skupina	DM1T, DM2T liečený inzulínom s komplikáciami, malabsorpcia pri chronickom poškodení pankreasu (nádor, úraz, zápal) so závažnou maldigesciou a poklesom telesnej hmotnosti o 10 %, pri syndróme krátkeho čreva so skrátením o viac ako 100 cm, zriedkavých chorobách a poruchách spojených s príjmom potravy a diagnostikovanou závažnou zmenou funkcie gastrointestinálneho traktu alebo s poklesom telesnej hmotnosti o viac ako 15 %, malígne choroby spojené s poruchou funkcie gastrointestinálneho traktu s poklesom telesnej hmotnosti o 10 %, malnutícia po odstránení dvoch tretín alebo celého žalúdka, systémové choroby (Bechterevova choroba, reumatoidná artritída, Sjögrenov syndróm, systémový lupus erythematosus) s poklesom telesnej hmotnosti o viac ako 10 %
3. skupina	benígne alebo malígne zúženie pažeráka s výraznou poruchou prehltania, chronická renálna insuficiencia s hladinou kreatinínu > 200 mmol/l

Peňažný príspevok na hygienu

Zvýšené výdavky na hygienu sú **opakované výdavky**, ktoré súvisia so zabezpečením bežnej osobnej hygieny a hygieny domácnosti. Výška peňažného príspevku je 9,28 % sumy životného minima.

Tab. 3 | Zoznam zdravotných postihnutí na účely peňažného príspevku na hygienu

1. skupina	závažné choroby kože a kožných adnex (dekubity, generalizované ekzémy, pluzgiere, psoriáza, choroby potných žliaz so zvýšenou sekréciou potu, jazvy po ožarovaní, poleptaní, popálení, ostatné generalizované kožné choroby, trofické defekty)
2. skupina	stavy s chronickou sekréciou z fistúl a stómíí s potrebou ošetrovania viac ako trikrát denne (cystická fibróza s chronickými gastrointestinálnymi alebo pľúcnymi prejavmi, cystostómia, gastrotómia, chronické fistuly so sekréciou, kolostómia, nefrostómia, osteomyelitída s trvalou sekréciou, tracheostómia)
3. skupina	ostatné choroby (stresová a úplná fekálna a močová inkontinencia)

Peňažný príspevok na opotrebovanie bielizne, obuvi, šatstva a bytového zariadenia

Zvýšené výdavky na opotrebovanú bielizeň, obuv, šatstvo a bytové zariadenie sú **opakované výdavky** spojené s nákupom a obnovou predmetov bežnej osobnej a bytovej spotreby, ktoré sa nadmerne opotrebovávajú v dôsledku chronických stavov a používania technicky náročných pomôcok. Výška peňažného príspevku je 9,28 % sumy životného minima.

Tab. 4 | Zoznam chronických stavov a technicky náročných pomôcok na účely peňažného príspevku na opotrebovanie bielizne, obuvi, šatstva a bytového zariadenia

1. skupina	chabá alebo ťažká spastická obrna dolných končatín, miechová, mozgová alebo mozočková dysfunkcia podmieňujúca ťažké poruchy chôdze, praktická alebo úplná slepota oboch očí, trvalé stavy so stuhnutím bedrového alebo kolenného kĺbu bez možnosti ovplyvnenia ďalšou liečbou
2. skupina	elektrický a mechanický vozík, chodúľky, kočík, kraulery, ortézy z tuhých materiálov, protézy

Peňažný príspevok na prevádzku osobného motorového vozidla

Zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla sú **opakované výdavky** na pohonné látky, ktoré slúžia na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré fyzická osoba s ŤZP využíva na občianske, pracovné, rodinné alebo vzdelávacie aktivity. Výška peňažného príspevku je 16,70 % sumy životného minima. Podmienka využívania osob-

ného motorového vozidla na pracovné aktivity je splnená, aj ak fyzická osoba s ŤZP podniká, prevádzkuje alebo vykonáva samostatne zárobkovú činnosť v mieste trvalého pobytu. Peňažný príspevok na zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla možno poskytnúť, ak je fyzická osoba s ŤZP odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla alebo jej prepravu zabezpečuje fyzická osoba, ktorá nemá oprávnenie na vykonávanie prepravy.

Peňažný príspevok na starostlivosť o psa

Zvýšené výdavky súvisiace so starostlivosťou o asistenčného, signálneho alebo vodiaceho psa so špeciálnym výcvikom sú **opakované výdavky** na krmivo a veterinárnu starostlivosť. Výška peňažného príspevku je 22,27 % sumy životného minima. Fyzická osoba s ŤZP je povinná absolvovať so psom so špeciálnym výcvikom každý rok veterinárnu prehliadku, o ktorej predkladá ÚPSVaR SR písomné potvrdenie.

Peňažný príspevok na opatrovanie

Opakovaným peňažným príspevkom na opatrovanie je zabezpečovaná pomoc fyzickej osobe s ŤZP pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť a realizovaní sociálnych aktivít s cieľom zotrvania v domácom prostredí. Výška peňažného príspevku je 111,32 % sumy životného minima. Do okruhu fyzických osôb na účely opatrovania patria manžel, manželka, rodič, náhradný rodič alebo súdom ustanovený opatrovník, dieťa, starý rodič, vnuk, vnučka, súrodenec, nevesta, zať, svokor, svokra, švagor, švagriná, neter, synovec, ovdovená nevesta, ovdovený zať alebo iná fyzická osoba, ktorá trvale alebo prechodne býva s opatrovanou fyzickou osobou s ŤZP, má viac ako 18 rokov a spôsobilosť na opatrovanie a právne úkony. Vykonávanie zamestnania s mesačným príjmom maximálne dvojnásobku sumy životného minima nie je v rozpore s účelom a rozsahom opatrovania fyzickej osoby s ŤZP. Ak fyzická osoba s ŤZP poberá zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť, peňažný príspevok na opatrovanie sa zníži o sumu zvýšenia dôchodku pre bezvládnosť.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu

Opakovaným peňažným príspevkom na osobnú asistenciu je zabezpečovaná aktivizácia, nezávislosť, podpora v rozhodovaní sa, sociálne začlenenie, vykonávanie pracovnej činnosti, rodinného života a trávenie voľného času fyzickej osoby s ŤZP. Výška peňažného príspevku je 1,39 % sumy životného minima za jednu

hodinu. Zoznam činností na účely určenia rozsahu osobnej asistencie:

- dohľad
- dorozumievanie (artikulačné tlmočenie, čítanie, písanie, predčítanie pre nevidiacich, sprostredkovanie komunikácie pre hluchoslepých, sprostredkovanie komunikácie pre sluchovo postihnutých, taktilné tlmočenie, telefonovanie, tlmočenie v posunkovej reči)
- nakupovanie
- obliekanie, vyzliekanie
- osobná hygiena (česanie, holenie, kúpanie, mejkap, umývanie, úprava nechťov, vyprázdňovanie čriev, vyprázdňovanie močového mechúra)
- podávanie jedla, príprava jedla
- podávanie liekov
- polohovanie, líhanie, vstávanie
- pomoc nepočujúcemu rodičovi nepočujúceho alebo počujúceho dieťaťa
- pomoc nevidiacemu rodičovi nevidiaceho alebo vidiaceho dieťaťa
- pomoc počas dovolenky
- pomoc pri akútnom ochorení
- pomoc pri domácich prácach
- premiestňovanie a preprava pri občianskych, pracovných, rodinných, vzdelávacích aktivitách a trávení voľného času
- sprievod dieťaťa
- starostlivosť o osobné motorové vozidlo

Počet hodín osobnej asistencie sa určuje na rok v rozsahu najviac 7 300 hodín. Rozsah hodín osobnej asistencie sa posudzuje každé tri roky. Peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa neposkytuje rodinnému príslušníkovi.

Peňažný príspevok na prepravu

Opakovaným peňažným príspevkom na prepravu sú zabezpečované občianske, pracovné, rodinné alebo vzdelávacie aktivity fyzickej osoby s ŤZP. Peňažný príspevok na prepravu nie je určený na prepravu do a zo zdravotníckeho zariadenia. Výška peňažného príspevku je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od preukázaných nákladov na prepravu a od príjmu fyzickej osoby s ŤZP. Výška peňažného príspevku je najviac 51,02 % sumy životného minima.

Výška peňažného príspevku na prepravu:

- príjem do 2-násobku sumy životného minima 95 % nákladov na prepravu
- príjem do 3-násobku sumy životného minima 90 % nákladov na prepravu
- príjem do 4-násobku sumy životného minima 70 % nákladov na prepravu
- príjem do 5-násobku sumy životného minima 50 % nákladov na prepravu

Peňažný príspevok na prepravu nemožno poskytnúť, ak sa fyzickej osobe s ŤZP poskytuje peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla alebo ktorá je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla. Prepravu môže realizovať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie prepravy, ale aj neštátny subjekt alebo obec. Nevyčerpanú časť peňažného príspevku za mesiac nemožno využiť v nasledujúcom mesiaci. Fyzická osoba s ŤZP je povinná predložiť bločky z taxametra o výdavkoch na prepravu za každú vykonanú cestu do 5. dňa nasledujúceho mesiaca.

Peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla

Jednorazový peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla je poskytovaný fyzickej osobe s ŤZP, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu a spĺňa frekvenciu používania osobného motorového vozidla najmenej 2-krát do týždňa a účel prepravy, ktorým je preprava do školy a školského zariadenia, zamestnania alebo do zariadenia sociálnych služieb. Nie je poskytovaný, ak je fyzickej osobe s ŤZP poskytovaná starostlivosť v zariadení sociálnych služieb celoročne s výnimkou detí, ktoré sa vzdelávajú. Výška peňažného príspevku je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny alebo úpravy osobného motorového vozidla a príjmu fyzickej osoby s ŤZP, maximálne do **6 638,79 EUR** a pri osobnom motorovom vozidle s automatickou prevodovkou maximálne do **8 298,48 EUR**, len ak má fyzická osoba s ŤZP oprávnenie na vedenie osobného motorového vozidla. Ďalší peňažný príspevok je poskytnutý po 7 rokoch.

Peňažný príspevok na kúpu, úpravu a výcvik používania pomôcky

Jednorazový peňažný príspevok na kúpu, úpravu a výcvik používania pomôcky je poskytovaný na technologické zariadenie alebo jeho časti, ktoré sprostredkujú alebo umožňujú fyzickej osobe s ŤZP vykonávanie činností, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo by bolo toto vykonávanie spojené s nadmernou alebo neúmernou fyzickou záťažou. Za pomôcku sa považuje aj pes so špeciálnym výcvikom. Výška peňažného príspevku je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny pomôcky a príjmu fyzickej osoby s ŤZP maximálne do **8 630,42 EUR**. Pri určení peňažného príspevku je zohľadnená cena ustanovená v zozname špeciálnych pomôcok vydanom Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Maximálny peňažný príspevok na kúpu druhého elektrického vozíka je **4 979,09 EUR**, druhého

mechanického vozíka **1 659,70 EUR** a druhého načúvacieho aparátu **331,94 EUR**.

Peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia

Jednorazový peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia je poskytovaný na prekonávanie architektonických bariér a zvýšenie schopnosti fyzickej osoby s ŤZP na premiestňovanie alebo zabezpečenie sebaobsluhy. Zdvíhacím zariadením je schodolez, stropné zdvíhacie zariadenie, šikmá schodisková plošina, výťah, zdvihák a zvislá schodisková plošina. Výška peňažného príspevku na kúpu takého zdvíhacieho zariadenia, ktoré sa neposkytuje ani nepožičiava na základe verejného zdravotného poistenia, je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny a príjmu fyzickej osoby s ŤZP maximálne do **11 617,88 EUR**.

Peňažný príspevok na opravu pomôcky

Jednorazový peňažný príspevok na opravu pomôcky je poskytovaný na vykonanie zásahov na pomôcke alebo jej časti, ktorými sa zabezpečí výmena nefunkčných alebo opotrebovaných častí alebo častí s prekročenou životnosťou. Za opravu pomôcky sa považuje aj chirurgický zákrok alebo liečba v rámci veterinárnej starostlivosti o psa so špeciálnym výcvikom alebo kontrola zdvíhacieho zariadenia. Výška peňažného príspevku predstavuje 50 % ceny pomôcky alebo ceny porovnateľnej pomôcky aktuálnej na trhu.

Peňažný príspevok na úpravu bytu, garáže a rodinného domu

Jednorazový peňažný príspevok na úpravu bytu, garáže a rodinného domu je poskytovaný fyzickej osobe s ŤZP na realizáciu takých zmien, ktorými sa upravuje existujúce zariadenie s cieľom dosiahnuť bezbariérovosť a zvýšiť schopnosť fyzickej osoby s ŤZP dorozumieť sa, orientovať sa, premiestňovať sa alebo si zabezpečiť sebaobsluhu. Za bariéry sa považujú prekážky, v dôsledku

ktorých fyzická osoba s ŤZP nie je schopná sa dorozumieť, orientovať, premiestňovať a zabezpečiť si sebaobsluhu. Výška peňažného príspevku na úpravu bytu alebo rodinného domu je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny úpravy a príjmu fyzickej osoby s ŤZP, maximálne do **6 638,79 EUR**, a na úpravu garáže maximálne do **1 659,70 EUR**. Pri určení peňažného príspevku je zohľadnená cena stavebných materiálov, stavebných prác a zariadení ustanovená v zozname vydanom Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Fyzická osoba s ŤZP je povinná vykonať úpravu bytu do 6 mesiacov a úpravu rodinného domu a garáže do 9 mesiacov od poskytnutia peňažného príspevku. Vyúčtovanie peňažného príspevku je potrebné predložiť do 30 dní od skončenia úpravy bytu, garáže a rodinného domu.

Peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla

Jednorazový peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla je poskytovaný fyzickej osobe s ŤZP, ktorá je odkázaná na úpravu osobného motorového vozidla, ktoré nie je podľa technického preukazu staršie ako 5 rokov. Výška peňažného príspevku je určená percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny úpravy a príjmu fyzickej osoby s ŤZP, maximálne do **6 638,79 EUR**. Ďalší peňažný príspevok je poskytnutý po 7 rokoch.

Literatúra

1. Bukovská A, Galajda P, Mokáň M. Edukácia a sociálne poradenstvo v diabetológii. P+M: Turany 2014. ISBN 978-80-89694-04-4.
2. Černá K, Bukovská A, Macko M. Praktický sprievodca dospelých diabetikov. m-edu: Žilina 2021. ISBN 978-80-973843-6-4.
3. Mokáň M, Martinka E, Galajda P et al. Diabetes mellitus a vybrané metabolické ochorenia. P+M: Martin 2008. ISBN 978-80-969713-9-8.
4. Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov. Dostupné z WWW: <<https://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-447/2008>>.